

Sygn. akt II Ca 689/16

POSTANOWIENIE

Dnia 12 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Wołosowicz (spr.)
Sędziowie:	SSO Renata Tabor SSR del. Sławomir Głowacki
Protokolant:	st. sekr. sąd. Monika Gąsowska

po rozpoznaniu w dniu 28 września 2016 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z wniosku E. K. (1)

z udziałem M. K.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji zainteresowanych

od postanowienia Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 21 kwietnia 2016 r. sygn. akt II Ns 4877/14

postanawia:

I. oddalić obie apelacje;

II. stwierdzić, iż zainteresowani ponoszą we własnym zakresie koszty postępowania odwoławczego związane ze swym udziałem w sprawie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 21 kwietnia 2016 roku Sąd Rejonowy w Białymstoku:

I. ustalił, iż w że w skład majątku wspólnego wnioskodawczyni E. K. (1) i uczestnika postępowania M. K. wchodzi:

- 1. giętkarka (...) B. – o wartości 1500 zł. (jeden tysiąc pięćset złotych),**
- 2. wkrętarka (...) z akumulatorami i ładowarką – 2 sztuki – o wartości 400 zł. (czteryście złotych),**

3. *wiertarka (...) – o wartości 250 zł. (dwieście pięćdziesiąt złotych),*
4. *kątówka (...) – o wartości 150 zł. (sto pięćdziesiąt złotych),*
5. *kątówka (...) – o wartości 50 zł. (pięćdziesiąt złotych),*
6. *6. nożyce ręczne do blachy – sztuk 3 – o wartości 75 zł. (siedemdziesiąt pięć złotych),*
7. *piła łańcuchowa elektryczna (...) – o wartości 270 zł. (dwieście siedemdziesiąt złotych),*
8. *samochód osobowy marki V. (...) numer rejestracyjny (...), numer VIN (...)- rok produkcji 1998 – o wartości 6200 zł. (sześć tysięcy dwieście złotych),*
9. *łóżko dziecięce drewniane z materacem sztuk 2– o wartości 200 zł. (dwieście złotych),*
10. *biurko pod komputer – o wartości 50 zł. (pięćdziesiąt złotych),*
11. *fotel obrotowy komputerowy – o wartości 30 zł. (trzydzieści złotych),*
12. *komputer I. (...) - o wartości 350 zł. (trzysta pięćdziesiąt złotych),*
13. *monitor (...) – o wartości 50 zł. (pięćdziesiąt złotych),*
14. *meble młodzieżowe – o wartości 300 zł. (trzysta złotych),*
15. *biurko narożne – o wartości 50 zł. (pięćdziesiąt złotych),*
16. *radiomagnetofon (...) – o wartości 50 zł. (pięćdziesiąt złotych),*
17. *krzesło sztuk 2 – o wartości 100 zł. (sto złotych),*
18. *sofa – o wartości 200 zł. (dwieście złotych),*
19. *stół kuchenny – o wartości 70 zł. (siedemdziesiąt złotych),*
20. *lodówka-zamrażarka A. – o wartości 150 zł. (sto pięćdziesiąt złotych),*
21. *stół typu „ława” (unoszony i rozkładany) – o wartości 150 zł. (sto pięćdziesiąt złotych);*

II. *umorzył postępowanie w zakresie ustalenia, że w skład majątku wspólnego zainteresowanych wchodzi inne składniki majątkowe;*

III. *ustalił, że wnioskodawczyni E. K. (1) uiściła ze swego majątku osobistego wspólny dług zainteresowanych w kwocie 3000 zł. (trzy tysiące złotych);*

IV. *oddalił w pozostałym zakresie wnioszek wnioskodawczyni E. K. (1) o ustalenie uiszczenia z majątku osobistego wspólnych długów zainteresowanych;*

V. *ustalił, że uczestnik postępowania M. K. uiścił ze swego majątku osobistego wspólny dług zainteresowanych w kwocie 41 524,54 zł. (czterdzieści jeden tysięcy pięćset dwadzieścia cztery złote i pięćdziesiąt cztery groszy);*

VI. *oddalił w pozostałym zakresie wnioszek uczestnika postępowania M. K. o ustalenie uiszczenia z majątku osobistego wspólnych długów zainteresowanych;*

VII. **dokonał podziału majątku wspólnego wnioskodawczyni E. K. (1) i uczestnika postępowania M. K. wymienionego i szczegółowo opisanego powyżej, w punkcie I ppkt. od 1 do 21 sentencji niniejszego postanowienia w ten sposób, iż:1na wyłączną własność wnioskodawczyni E. K. (1) przyznać składniki majątku wspólnego zainteresowanych wymienione i szczegółowo opisane powyżej, w punkcie I ppkt. od 9 do 21 sentencji niniejszego postanowienia,2na wyłączną własność uczestnika postępowania M. K. przyznać składniki majątku wspólnego wymienione i szczegółowo opisane powyżej, w punkcie I ppkt. od 1 do 8 sentencji niniejszego postanowienia;**

VIII. **tytułem dopłaty zasądził od wnioskodawczyni E. K. (1) na rzecz uczestnika postępowania M. K. kwotę 15 689,77 zł.. płatną w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się niniejszego postanowienia, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie;**

IX. **ustalił sądowe koszty postępowania w sprawie na łączną kwotę 1589,85 zł., uznając je za uiszczone w całości przez wnioskodawczynię E. K. (1);**

X. **zasądził od uczestnika postępowania M. K. na rzecz wnioskodawczyni E. K. (1) kwotę 794.92 zł. tytułem zwrotu sądowych kosztów postępowania w sprawie;**

XI. **nakazał zwrócić ze Skarbu Państwa (Sąd Rejonowy w Białymstoku):**

1. **wnioskodawczyni E. K. (1) kwotę 410,15 zł. (czterysta dziesięć złotych i piętnaście groszy) zdeponowaną pod poz. 510000202438 ksz,**

2. **uczestnikowi postępowania M. K. kwotę 1000 zł. (jeden tysiąc złotych) zdeponowaną pod poz. 500002335932 ksz;**

XII. **stwierdził, że w pozostałym zakresie zainteresowani ponoszą koszty postępowania w związku ze swoim udziałem w sprawie.**

Z ustaleń poczynionych przez Sąd Rejonowy wynikało, że wspólność ustawowa małżeńska łącząca zainteresowanych trwała od dnia zawarcia związku małżeńskiego, czyli 03.06.2000 r. do dnia uprawomocnienia się wyroku rozwodowego Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 17 lutego 2014 roku, rozwiązującego małżeństwo zainteresowanych, czyli do 19 marca 2014 roku.

Następnie Sąd I instancji mając na względzie treść art. art.. 567 k.p.c. w zw. z art. 684 k.p.c. oraz art. 45§1 i 2 k r o, oraz art. 567 k.p.c. w zw. z art. 43 § 2 k.r.o. i art. 45 § 1 k.r.o. ustalił, że przedmiotem ich majątku wspólnego była nieruchomość wskazana we wniosku, nabyta w okresie łączącej zainteresowanych wspólności ustawowej małżeńskiej – art. 31 k.r.o. Nieruchomość tę zainteresowani ostatecznie zbyli w toku postępowania za kwotę 320 000 zł. a środkami uzyskanymi ze sprzedaży się podzielili; w związku z czym wnioski w zakresie podziału tego składnika majątkowego został cofnięty (k. 128-129 akt). Dlatego też w tym zakresie postępowanie podlegało umorzeniu – pkt. II postanowienia (art. 355§1 k.p.c. w zw. z art. 13§2 k.p.c.). Pomędzy zainteresowanymi nie był ostatecznie sporny skład ich majątku wspólnego w zakresie ruchomości. Zainteresowani zgodnie przyznali, że w skład ich majątku wspólnego wchodzi samochód marki V. (...) oraz inne rzeczy ruchome oszacowane przez biegłego sądowego z zakresu wyceny ruchomości majątkowych – D. W. (1). Zainteresowani ustalili także zgodnie sposób podziału tych ruchomości, wskazując by podział sądowy sankcjonował podział faktyczny przez nich dokonany. W efekcie na rzecz uczestnika postępowania M. K. przyznany został samochód marki V. (...) oraz ruchomości w postaci różnego rodzaju maszyn i urządzeń. Na rzecz wnioskodawczyni E. K. (1) przyznane zostały z kolei składniki wyposażenia domowego. Wartość tych wszystkich rzeczy została ustalona przez Sąd w oparciu o opinię biegłego sądowego z zakresu wyceny ruchomości majątkowych – D. W. (1).

Następnie Sad Rejonowy zważył, że oboje zainteresowani zgłosili wnioski o ustalenie tego, że ze swoich majątków osobistych uścili długi związane z zaciągniętym przez nich zobowiązaniem kredytowym. Odnosnie wniosku E. K.

(1) wskazał, że obejmował on łącznie kwotę 4258,28 zł. Po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej E. K. (2) uiściła kwotę 3000 zł. którą wskazywała jako uiszczoną przez nią samą ze środków osobistych /zob. informacja banku – k. 88/ Wpłaty kwoty 1258,28 zł. dokonali rodzice uczestniczki postępowania jeszcze w trakcie wspólności ustawowej małżeńskiej zainteresowanych i dokonali tego, co przyznała sama wnioskodawczyni, w imieniu i na rzecz obojga zainteresowanych /zeznania wnioskodawczyni – k. 129/. W tej sytuacji pozytywnemu ustaleniu, że wnioskodawczyni uiściła ze środków osobistych wspólny dług zainteresowanych, mogła podlegać jedynie kwota 3000 zł., a nie pełna zgłoszona suma – t.j. 4258,28 zł. – pkt. III i IV postanowienia. Odnośnie kwoty zgłoszonej do rozliczenia przez uczestnika postępowania M. K. z tytułu spłaty zobowiązania kredytowego, wskazał, iż po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej zainteresowanych, czyli po dniu 19 marca 2014 roku, uiścił on kwotę 1524,54 zł. /informacja banku – k. 88/ i tylko ta kwota mogła podlegać rozliczeniu, a nie pełna zgłoszona suma, czyli – 1827,43 zł. Dlatego orzeczono jak w pkt. V z zakresie kwoty 1524,54 zł. Oddalenie wniosku z pkt. VI postanowienia dotyczy sumy ponad tę kwotę. Rozpoznając roszczenie wnioskodawczyni o ustalenie uiszczenia długu wspólnego z majątku osobistego, Sąd miał na uwadze to, że z mocy przepisów art. 321§1 k.p.c. w zw. z art. 13§2 k.p.c. był związany granicami żądania. Te zaś opiewało na dwie kwoty – t.j. 3000 zł. ze środków uczestniczki i 1524,54 zł. ze środków jej rodziców. Stwierdził, że mimo więc takiej, a nie innej treści informacji udzielonej przez bank (k. 88), nie mógł orzekać co do żądań (roszczeń) nieobjętych wnioskiem.

Dalej Sąd Rejonowy zważył, że innym roszczeniem zgłoszonym przez uczestnika postępowania było te związane z uregulowaniem przez niego po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej zadłużenia powstałego w okresie łączącej zainteresowanych wspólności ustawowej małżeńskiej, związanego z prowadzoną przez wnioskodawcę działalnością gospodarczą. Było to zadłużenie wynikające z nieodprowadzania składek ZUS oraz nieuiszczenia należności podatkowych. Nie było sporne pomiędzy zainteresowanymi to, że w okresie małżeństwa wnioskodawca prowadził działalność gospodarczą w branży budowlanej. Z dochodów z tej działalności zainteresowani się utrzymywali /zeznania zainteresowanych – k. 129-130/. Stwierdził, że swojej istoty postępowanie o podział majątku wspólnego ma charakter kompleksowy i obejmuje wszelkie roszczenia, podlegające rozpoznaniu z mocy przepisów art. 618§3 k.p.c. w zw. z art. 688 i art. 567§3 k.p.c. Obejmuje ono zatem i rozstrzygnięcie o takich długach związanych z majątkiem wspólnym i ciążących w czasie trwania wspólności ustawowej na obojgu małżonkach jako podmiotach wspólności ustawowej małżeńskiej, które zostały spłacone przez jednego z małżonków z własnych środków po ustaniu wspólności majątkowej, a przed dokonaniem podziału majątku wspólnego / wyrok SN z dnia 16.01.2014 sygn. IV CSK 203/13, postanowienie SN z dn. 09.09.1976 r. sygn. III CRN 83/76 – OSP 1977/9/157/. W ocenie Sądu I instancji długi (zobowiązania) wynikające ze składek ZUS i należności podatkowych należnych za okres wspólności ustawowej małżeńskiej zainteresowanych stanowiły nie dług osobisty uczestnika, ale wspólny dług obojga zainteresowanych. W zakresie składek na ubezpieczenie społeczne do odpowiedzialności za ich regulowanie mają odpowiednie zastosowanie przepisy Ustawy z dnia 29.08.1997 r. Ordynacja podatkowa, regulujące co do swojej istoty zasady odpowiedzialności za zobowiązania podatkowe – art. 31 Ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Odpowiednie zastosowanie znajdują zatem przepisy art. 29 i 110 ordynacji podatkowej. Interpretacja tych przepisów jednoznacznie wskazuje, że współmałżonek ponosi odpowiedzialność za niezapłacone w terminie składki na ZUS i podatki należne za okres wspólności ustawowej małżeńskiej. Nie ponosi odpowiedzialności za w/w należności jeśli powstały przed zawiązaniem wspólności ustawowej małżeńskiej lub po jej ustaniu /zob. wyrok SN z dnia 22.05.2012 r. sygn. II UK 339/11/. Solidarna odpowiedzialność małżonka po ustaniu wspólności ustawowej (czyli byłego małżonka) zgodnie z treścią art. 110. § 1. Ordynacji podatkowej ograniczona jest jedynie wartościowo – t.j. do wysokości wartości przypadającego mu udziału w majątku wspólnym i przedmiotowo (zakresowo), gdyż nie obejmuje jedynie odsetek za zwłokę oraz kosztów egzekucyjnych powstałych po dniu uprawomocnienia się orzeczenia o rozwodzie / w tej mierze zob. wyrok SA w Łodzi z dnia 19.12.2013 r. sygn. akt III AUa 536/13./ Odpowiedzialność solidarna z byłym małżonkiem za zobowiązania podatkowe i składki ZUS należne za okres wspólności ustawowej małżeńskiej powoduje, że podmioty publicznoprawne (ZUS i Urząd Skarbowy) mają jedną wierzytelność względem obydwu byłych małżonków, lecz z dwóch różnych tytułów: świadczenia ubezpieczonego (odpowiednio - podatnika) i świadczenia rozwiedzionego małżonka. Uiszczenie przez jednego z nich zaległych składek (podatków) skutkować będzie zwolnieniem drugiego z obowiązku świadczenia i nastąpić wygaśnięcie zobowiązania. Wskazał, że do relacji pomiędzy małżonkami należy stosować normę art. 366 §1 k.c. Przywołany już nieco wyżej kompleksowy charakter

postępowania o podział majątku wspólnego powoduje, że tak uiszczona należność, także podlega rozliczeniu w postępowaniu o podział majątku wspólnego, o ile spełnione są warunki normowane przepisem art. 110 Ordynacji podatkowej. Te zaś były spełnione, jako że wartość majątku wspólnego zainteresowanych, przy uwzględnieniu także i stanowiącej jej składnik nieruchomości, przewyższała znacznie, kwotę zgłoszonych przez uczestnika postępowania do rozliczenia spłaconych należności, które co do zasady nie obejmowały odsetek za zwłokę oraz kosztów egzekucyjnych powstałych po dniu uprawomocnienia się orzeczenia o rozwodzie / informacje z ZUS i Urzędu Skarbowego – k. 92 i 93 akt sprawy/. Wywodził, iż działalność gospodarcza prowadzona przez uczestnika postępowania, która wygenerowała długi, co nie było sporne, stanowiła przedmiot dochodów rodziny zainteresowanych. W związku z czym dług związany z tą działalnością, a uiszczony po rozwodzie, stanowi w istocie rodzaj nakładu na majątek wspólny /zob. uzasadnienie postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 14.10.2014 r. sygn. II Ca 758/13/. Okoliczności podnoszone zatem przez pełnomocnika wnioskodawczyni w piśmie procesowym z dnia 17.03.2016 r. (k. 122-124) nie wykluczały możliwości „rozliczenia” tego rodzaju spłaconego zadłużenia w niniejszym postępowaniu w ramach rozliczenia stosunków pomiędzy zainteresowanymi jako byłymi małżonkami. Kwestia sposobu rozciągnięcia odpowiedzialności za zobowiązania podatkowe na byłego współmałżonka przez organ podatkowy, nie rzutuje bowiem na możliwość rozliczenia tego rodzaju spłaconego zobowiązania w toku postępowania o podział majątku wspólnego, z przyczyn omówionych wyżej. Biorąc to pod uwagę Sąd Rejonowy ustalił, że uczestnik postępowania M. K., czego wnioskodawczyni nie kwestionowała, uiścił po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej zainteresowanych zgłoszoną kwotę 40 000 zł. z tytułu składek na ZUS i podatków należnych za okres wspólności ustawowej małżeńskiej, bez należności odsetkowych i kosztów egzekucji /informacje – k. 92 i 93 akt sprawy/. Ta zatem kwota została wymieniona w postanowieniu obok uznanej już przez sąd kwoty 1524,54 zł. z tytułu spłaty zadłużenia kredytowego (pkt. V postanowienia/. Uiszczenie tych należności (kwoty 40 000 zł.) przez uczestnika postępowania ze środków osobistych zostało potwierdzone informacjami uzyskanymi przez sąd (o czym wyżej wcześniej) , dokumentami złożonymi przez uczestnika postępowania (dowody wpłat) i zeznaniami świadka E. B. (k. 79).

Sąd Rejonowy wskazał, że łączna wartość składników majątku wspólnego zainteresowanych podlegających podziałowi , wymienionych w sentencji postanowienia (pkt. I ppkt. od 1 do 21) wynosiła kwotę 10 645 zł. Udziały zainteresowanych w majątku wspólnym były równe i wynosiły po 1/2 , co kwotowo dawało po 5322,50 zł. na każde z zainteresowanych. Uczestnik postępowania w wyniku podziału otrzymał składniki majątkowe o wartości 8895 zł. zaś wnioskodawczyni o wartości 1750 zł. co oznaczało, że uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczyni obciążała dopłata w kwocie 3572,50 zł. (operacja rachunkowa: 8895 – 5322,50 zł. lub 5322,50 zł. – 1750 zł.) Obok tej kwoty uczestnik winien zwrócić wnioskodawczyni połowę uiszczonego przez nią długu, czyli 1500 zł. (3000 zł. :2), co dawało kwotę 5072,50 zł. (3572,50 zł. + 1500). Jednakże przy ostatecznym rozliczeniu należało uwzględnić to, że wnioskodawczyni winna zwrócić uczestnikowi postępowania połowę uiszczonych przez niego długów, czyli kwotę 20 762,27 zł. (wynik operacji rachunkowej: 41 534,54 zł. :2). Ostatecznie zatem to wnioskodawczyni winna była uiścić dopłatę na rzecz uczestnika postępowania w wysokości 15 689,77 zł. (operacja rachunkowa: 20 762,27 zł. o 5072,50 zł.). Taką też kwotę Sąd Rejonowy ostatecznie zasądził (pkt. VIII postanowienia).

Ustalając na podstawie przepisów art. 46 k.r.o. i 212 k.c. zasady uiszczenia w/w kwoty, Sąd I instancji uznał, że okres trzech miesięcy będzie właściwy na uiszczenie tej kwoty, uwzględnivszy czas trwania postępowania i sytuację zainteresowanych, a zwłaszcza sytuację wnioskodawczyni, jako zobowiązanej do dopłaty. Wnioskodawczyni co prawda wydatkowała część środków ze sprzedaży nieruchomości wspólnej na zakup lokalu mieszkalnego, ale nie wszystkie środki (zeznania wnioskodawczyni – k. 129). Zważywszy, że część środków musi przeznaczyć na doposażenie mieszkania i biorąc pod uwagę wysokość jej dochodów – na rękę około 1600 zł. Sąd ocenił, że okres trzech miesięcy będzie właściwym czasem na uiszczenie dopłaty. Tak ustalony czasokres dopłaty nie krzywdzi też w ocenie Sądu uczestnika postępowania. Ma on zaspokojone potrzeby mieszkaniowe. Nie ma przeciwwskazań w podejmowaniu pracy i zatrudnienia. Godził się na tak ustalony czas dopłaty /zeznania – k. 129/. Na wypadek opóźnienia przewidział odsetki ustawowe za opóźnienie – art. 481 k.c.

Stwierdził, że łącznie sądowe koszty postępowania zamknęły się sumą 1589,95 zł. (1000 zł. opłata sądowa od wniosku i 589,95 zł. wydatki na opinię biegłego D. W. pokryte z zaliczki uiszczonej przez wnioskodawczynię) i w całości zostały

uiszczone przez wnioskodawczynię. Uczestnik postępowania winien zatem zwrócić wnioskodawczyni połowę tej kwoty – stosownie do art. 520 § 1 k.p.c. – pkt. X postanowienia. Nadwyżka zaliczki uiszczonej przez wnioskodawczynię i cała zaliczka uiszczona przez uczestnika postępowania podlegają zwrotowi –pkt. XI ppkt. 1 i 2 postanowienia. W pozostałym zakresie (koszty zastępstwa procesowego) zainteresowani ponoszą koszty postępowania w związku ze swoim udziałem w sprawie – art. 520 § 1 k.p.c. – pkt. XII postanowienia.

Apelacje od postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 21 kwietnia 2016 roku wnieśli zarówno wnioskodawczyni, jak i uczestnik postępowania, zaskarżając je w części.

Wnioskodawczyni E. K. (1) zaskarżyła powyższe postanowienie w punkcie V w zakresie kwoty 40 000 złotych oraz w punkcie VIII, zarzucając mu:

1. **naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 684 k.p.c. w zw. z art. 567 § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że kwota 40 000 złotych jaka uczestnik postępowania zgłosił do rozliczenia tytułem uiszczenia ze swojego majątku osobistego wspólnego długu stron wobec ZUS-u i Urzędu Skarbowego stanowi nakład z majątku uczestnika postępowania na majątek wspólny stron, w sytuacji gdy dłużnikiem był jedynie uczestnik postępowania, dlatego też nie należało należności tych uznawać za wspólny dług stron i obciążać nimi wnioskodawczynię w niniejszym postępowaniu;**

2. **naruszenia prawa materialnego, a mianowicie art. 29 i 110 w zw. z art. 108 ordynacji podatkowej przez ich niewłaściwą wykładnię polegającą na uznaniu, iż samo powstanie zobowiązania w trakcie wspólności ustawowej prowadzi do solidarnej odpowiedzialności małżonków i zignorowaniu przez Sąd przepisu art. 108 ordynacji podatkowej, zgodnie z którym rozwiedziony małżonek jest traktowany w świetle przepisów prawa podatkowego jak osoba trzecia, przez co obciążenie go odpowiedzialnością za cudze należności może nastąpić jedynie na podstawie odrębnej decyzji, która wobec wnioskodawczyni wydana nie została, przez co nie można jej traktować jako dłużnika, a co za tym idzie rozliczenie pomiędzy stronami kwoty 40 000 złotych jest niezasadne.**

Wskazując na powyższe, wniosła:

1. **o zmianę zaskarżonego postanowienia w punkcie V poprzez oddalenie wniosku uczestnika postępowania M. K. o rozliczenie kwoty 40 000 złotych jako wspólnego długu;**

2. **o zmianę w punkcie VIII postanowienia kwoty dopłaty w wysokości 15 689,77 zł jaka została zasadzona od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika postępowania poprzez zasądzenie dopłaty od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni;**

ewentualnie

3. **o uchylenie powyższego postanowienia w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania;**

4. **zasądzenie od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego w instancji odwoławczej.**

Uczestnik postępowania M. K. zaskarżył ww. postanowienie:

1. **w punkcie V – co do ustalenia, że uczestnik postępowania marian K. uiścił ze swego majątku osobistego wspólny dług zainteresowanych w kwocie 41 524,54 złotych**

2. w punkcie VI – oddalającym w pozostałym zakresie wniosek uczestnika postępowania M. K. o ustalenie uiszczenia z majątku osobistego wspólnych długów zainteresowanych;

3. w punkcie VIII – co do zasądzenia tytułem dopłaty od wnioskodawczyni E. K. (1) na rzecz uczestnika postępowania M. K. kwotę 15 689, 77 złotych płatną w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzuczał:

1. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego a polegająca na uznaniu przez Sąd, iż uczestnik postępowania spłacił zadłużenie wobec ZUS i US w łącznej kwocie 40 000 złotych, w sytuacji gdy:

a) z pisma Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego w B. z dnia 24 listopada 2015 roku jednoznacznie wynika, że M. K. miał wymagalną na dzień 19.03.2014r. zaległość podatkową w łącznej wysokości 40 583,50 zł a po dniu 19.03.2014r. dokonał jej spłaty,

b) z pisma Drugiego Urzędu skarbowego w B. z dnia 24.11.2015r. jednoznacznie wynika, że Organ w odpowiedzi na pismo Sądu wprost wskazał na datę graniczną wyliczenia zaległości jako wymagalnej do dnia 19.03.2014r. tj. do dnia uprawomocnienia się wyroku rozwodowego,

c) z pisma Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w B. z dnia 17.11.2015r. jednoznacznie wynika, że przed dniem 19.03.2014r. wymagalna z tytułu składek ZUS była kwota 23 254,80 zł, która po dniu 19.03.2014r. została przez M. K. spłacona,

d) z pisma zakładu (...) w B. z dnia 17.11.2015r. jednoznacznie wynika, iż wyliczona przez Organ kwota jest wskazana jako kwota wymagalna na dzień uprawomocnienia się wyroku rozwodowego tj. 19.03.2014r. co winno skutkować ustaleniem przez Sąd, że uczestnik postępowania spłacił zadłużenie publicznoprawne w łącznej kwocie 63 838,30 zł. nie zaś w kwocie 40 000 złotych – jak błędnie uczynił to Sąd I instancji;

2. naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, a mianowicie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego i należytego rozważenia materiału dowodowego i dowolne przyjęcie, że kwoty zadłużenia wskazane w pismach Organów kart 92 i 93 akt sprawy obejmują należności główne oraz odsetki za zwłoki koszty, które powstały po dniu uprawomocnienia się wyroku rozwodowego tj. po 19.03.2014r. a tym samym nie mogą być dochodzone od wnioskodawczyni stosownie do przepisu art. 110 § 1 Ordynacji podatkowej, w sytuacji gdy:

a) z dokumentów tj. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (k. 92) i pisma Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego (k.93) wynika, że kwota wymagalna na dzień 19.03.2014r. tj. na dzień uprawomocnienia się wyroku rozwodowego stron, a następnie po tej dacie spłacona przez uczestnika postępowania M. K. wyniosła łącznie 63 838,30 zł, na co składały się wymagalne przed tą datą należności główne, odsetki za zwłokę i koszty egzekucyjne,

b) z dokumentów tj. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (k. 92) i pisma Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego (k.93) nie sposób wywieść, iż koszty egzekucji i odsetki wyliczone przez Organy, które udzielały odpowiedzi na pismo Sądu, wyliczono po dacie uprawomocnienia się wyroku rozwodowego tj. po 19.03.2014r. gdyż z pism tych jednoznacznie wynika, że kwoty wskazane są jako wymagalne przed dniem 19.03.2014r. co winno prowadzić do wniosku, iż po tej dacie Organy nie wyliczały zadłużenia w tym kosztów egzekucji i odsetek za zwłokę a podały jedynie te, które powstały do dnia uprawomocnienia się wyroku rozwodowego,

c) **wnioskodawczyni ponosi odpowiedzialność solidarną za zapłatę całości długu spłaconego przez uczestnika postępowania w łącznej wysokości 63 838,30 zł, gdyż Organy wskazały jako datę graniczną wyliczenia zadłużenia na dzień 19.03.2014r. i wymagalną do dnia 19.03.2014r. co oznacza, że nie zachodzi przesłanka ograniczenia odpowiedzialności wnioskodawczyni na podstawie przepisu art. 110 § 1 Ordynacji podatkowej tj. że nie odpowiada za odsetki za zwłokę i koszty egzekucyjne powstałe po dniu uprawomocnienia się orzeczenia o rozwodzie – po 19.03.2014r. – gdyż Organy nie wyliczyły tych kosztów po tej dacie a wyliczenie dotyczy zaległości wymagalnych przed tą datą.**

Wskazując na powyższe, wnosił o:

- 1) **zmianę zaskarżonego w punkcie V postanowienia poprzez ustalenie, że uczestnik postępowania M. K. uiścił ze swego majątku osobistego wspólny dług zainteresowanych w kwocie 65 362,84 zł,**
- 2) **zmianę zaskarżonego w punkcie VIII postanowienia poprzez zasądzenie od wnioskodawczyni E. K. (1) na rzecz uczestnika postępowania M. K. tytułem dopłaty kwotę 27 608,92 zł – płatną w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia o podziale majątku wspólnego, z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia w terminie płatności,**
- 3) **zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika postępowania kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego wg. norm przepisanych.**

SĄD OKRĘGOWY ZWAŻYŁ, CO NASTĘPUJE:

Obie apelacje nie zasługiwały na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy akceptuje i uznaje za własne ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego w zakresie składu majątku wspólnego stron. Na aprobatę zasługuje także określony przez ten Sąd sposób podziału tego majątku. Orzekając wyłącznie w granicach zaskarżenia zakreślonych apelacjami wnioskodawczyni i uczestnika postępowania, które dotyczą punktów V, VI i VIII przedmiotowego postanowienia Sąd Okręgowy stwierdza, że podniesione w obu apelacjach zarzuty są chybione.

W tak zakreślonych granicach zaskarżenia, nie można było podzielić stanowisk skarżących, że Sąd Rejonowy wadliwie ustalił wysokość nakładów poczynionych z majątku osobistego uczestnika postępowania na majątek wspólny. W ocenie Sądu Odwoławczego, w okolicznościach rozpoznawanej sprawy brak jest bowiem podstaw do uwzględnienia zarówno wniosku wnioskodawczyni - poprzez przyjęcie że dług wobec ZUS-u i Urzędu Skarbowego winien obciążać w ramach podziału majątku wspólnego jedynie uczestnika postępowania, jak i M. K. o rozliczenie długu wobec ZUS-u i Urzędu Skarbowego w kwocie 65 362.84 złotych i zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika postępowania tytułem dopłaty kwotę 27 608,92 złotych.

Podkreślenia wymaga, że w postępowaniu o podział majątku wspólnego, poza rozliczeniem nakładów i wydatków poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty i z majątku osobistego na majątek wspólny w czasie trwania wspólności ustawowej małżeńskiej, może nastąpić także rozliczenie nakładów i wydatków dokonanych przez każde z małżonków (lub byłych małżonków) w okresie od ustania wspólności do chwili podziału majątku wspólnego, a podstawę do dokonania takich rozliczeń stanowią art. 567 § 3 w zw. z art. 686 k.p.c. W tym miejscu przypomnieć bowiem wypada, że choć w sprawie o podział majątku wspólnego Sąd jest zobligowany czynić z urzędu ustalenia w przedmiocie składu i wartości majątku, to jednak inicjatywa Sądu nie może iść natomiast tak daleko, by zastępować aktywność stron. O zwrocie wydatków i nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny Sąd orzeka wyłącznie na wniosek, nigdy z urzędu, przy czym wniosek ten powinien zostać zgłoszony już w pierwszej instancji. Nakłady z majątku odrębnego na majątek wspólny, jak wynika z treści art. 45 k.r.o. jako roszczenie procesowe rozliczane są bowiem tylko na wniosek i w granicach zgłoszonego żądania. W niniejszej sprawie bez znaczenia dla ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie były informacje ZUS i US (k. 92 i 93 akt) wskazujące, iż uczestnik postępowania spłacił

zadłużenie publicznoprawne w łącznej kwocie 63 838,30 złotych, skoro M. K. domagał się ostatecznie rozliczenia nakładu poniesionego z majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie łącznej 40 000 złotych z tytułu spłaty zadłużenia w ZUS i US (k. 26 – 29 oraz k.128-130 akt).

Odnosząc się do spłaconych długów jednego z małżonków należy odróżnić kwestię odpowiedzialności M. K. i E. K. (1) wobec wierzyciela ZUS i Urzędu Skarbowego z tytułu należności publicznoprawnych - ocenę prawną zaprezentowaną w tym zakresie przez Sąd Rejonowy, Sąd Okręgowy podziela w zupełności jako znajdującą oparcie we wskazanych prawidłowo przez Sąd I instancji przepisach prawa, a kwestię możliwości rozliczeń między małżonkami długów związanychz prowadzoną przez uczestnika postępowania działalnością gospodarczą. Należy odnosząc się do tej kwestii w ocenie Sądu Okręgowego, za Sądem Rejonowym powtórzyć, że jeżeli dług z nią związany został zaciągnięty przez jednego z małżonków w czasie trwania wspólności ustawowej i został zużyty na majątek wspólny (w sprawie nie było bowiem sporu co do tego, że z dochodów z prowadzonej przez uczestnika postępowania działalności gospodarczej utrzymywali się oboje małżonkowie) – to jeżeli taki dług został spłacony w okresie pomiędzy ustaniem wspólności, a podziałem majątku wspólnego, to tak spłacona należność przestaje być długiem, a przekształca się w roszczenie o zwrot nakładów (w postaci zaoszczędzonej kwoty wydatków z majątku wspólnego) na rzecz tego małżonka, który dokonał zapłaty. O tym, że takie roszczenie podlega rozliczeniu w sprawie o podział majątku wspólnego na podstawie art. 45 k.r.o. przesądził Sąd Najwyższy w postanowieniu 7 sędziów z 5 grudnia 1978 roku w sprawie III CRN 194/78 (vide: ww. postanowienie Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 5 grudnia 1978 roku, III CRN 194/78, OSNC 1979/11/207).

Należy podkreślić, że jeżeli w czasie trwania wspólności ustawowej dług zostałby zaciągnięty, tylko przez jednego z małżonków i jeżeli nawet dłużnikiem w stosunku do wierzyciela tu ZUS i US – pozostawałby tylko jeden małżonek to i tak o tym, czy dług ten podlega rozliczeniu w sprawie o podział majątku wspólnego rozstrzyga charakter korzyści majątkowej uzyskanej przez zaciągnięcie długu przez drugiego z małżonków. Kwestia ta była m.in. przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego w postanowieniu z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie IV CSK 429/09 oraz jak prawidłowo wskazał Sąd I instancji w szczególności w wyroku z dnia 16 stycznia 2014 roku w sprawie IV CSK 203/13. Sąd Najwyższy stwierdził wówczas, że jeżeli dłużnikiem w stosunku do wierzyciela pozostaje tylko jeden małżonek, a korzyść majątkowa uzyskana w ten sposób, została następnie przeznaczona na majątek wspólny, to korzyść ta może być - stosownie do okoliczności wynikających z ustaleń faktycznych każdego konkretnego przypadku – traktowana jako nakład z majątku tego z małżonków, który zaciągnął osobiste zobowiązanie i rozliczona między małżonkami (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2010 r., IV CSK 429/09, LEX nr 678022; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2014 roku , IV CSK 103/13, LEX nr 1436007).

Działalność gospodarcza, która długi te wygenerowała była źródłem dochodów obojga małżonków (wnioskodawczyni nie pracowała) oraz środków prowadzących do gromadzenia ich majątku, a zatem i E. K. (1), która odnosiła z jej prowadzenia korzyści. Z tego powodu ryzyka niepowodzenia tego przedsięwzięcia gospodarczego (wygenerowane zadłużenie) – nie może ponosić tylko jedna strona i to tylko dlatego, że na nią ta działalność była zarejestrowana. Brak było w sprawie także dowodów na to, aby uczestnik postępowania celowo (w złej wierze) wygenerował te długi, by następnie niezwłocznie po ustaniu wspólności ustawowej je spłacić. Dlatego też należało uznać, że Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy rozliczył między zainteresowanymi spłacone po ustaniu wspólności ustawowej przez uczestnika postępowania z środków pochodzących z jego majątku osobistego zadłużenie wobec ZUS i Urzędu Skarbowego.

Wobec powyższego, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na zasadzie art. 520 § 1 k.p.c. stwierdzając, że każdy z zainteresowanych ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.